

VLÁDNUTÍ V ČECHÁCH

1. KAPITOLA – ZMĚNY VE VLÁDĚ

Do roku 2009 vstupovala vláda ČR na straně jedné určitě rozkolísaná z citelné porážky koaličních stran, Občanské demokratické strany (ODS), Křesťansko demokratické unie – Československé stany lidové (KDU-ČSL) a Strany zelených (SZ), Českou stranou sociálně demokratickou (ČSSD) z říjnových voleb roku 2008 do Senátu Parlamentu ČR a do krajských zastupitelstev. Na straně druhé však vláda měla ojedinělou motivaci v tom, že právě Česká republika (ČR) se od nového roku ujala předsednictví Evropské unie (EU), což je ojedinělá věc. Za současné legislativy je totiž předsednictví v unii rotující, tzn., že předsednická role jednotlivých států se mění vždy po půl roce. Vydrží-li v platnosti tato norma i nadále, bude naše republika, při současném stavu 27 členských zemí EU, plnit roli předsednické země nejdříve až za třináct a půl roku, tedy od poloviny roku 2022.

Po porážce v podzimních volbách 2008 bylo zřejmé, že ve vládě dojde k nějakým změnám, což začátkem listopadu 2008 potvrdil i premiér Mirek Topolánek (ODS). Po určitém váhání a rozhodování, předložil předseda vlády prezidentovi ČR, Václavu Klausovi, v druhé dekádě ledna návrh na změny ve vládě, které prezident akceptoval. A tak 23. ledna jmenoval Václav Klaus Danielu Filipiovou (ODS) novou ministryní

zdravotnictví za odstoupícího Tomáše Julínka, Petra Bendla (ODS) ministrem dopravy za Aleše Řebíčka a Michaela Kocába (nestraní) novým ministrem pro menšiny a lidská práva po odvolané Džamile Stehlikové. Z funkce 1. místopředsedy vlády a ministra pro místní rozvoj odešel Jiří Čunek (KDU-ČSL). Ten

byl ve funkci místopředsedy vlády nahrazen Vlastou Parkanovou (KDU-ČSL), jinak ministryní obrany a ministrem pro místní rozvoj se stal Cyril Svoboda (KDU-ČSL). Posledně jmenovaný ministr, předtím také ministr vlády bez portfeje a předseda Legislativní rady vlády, byl v této funkci nahrazen jmenovcem, Pavlem Svobodou (KDU-

ČSL). Vláda tak dohromady měla, včetně již jmenovaných, osmnáct členů: Ing. Mirek Topolánek (ODS) – předseda vlády, RNDr. Martin Bursík (SZ) – místopředseda vlády, JUDr. Vlasta Parkanová (KDU-ČSL) – místopředsedkyně vlády a ministryně obrany, RNDr. Petr Nečas (ODS) – místopředseda vlády a ministr práce a sociálních věcí, RNDr. Alexandr Vondra (ODS) – místopředseda vlády pro evropské záležitosti, MUDr. Mgr. Ivan Langer (ODS) – ministr vnitra a ministr informatiky, Karel Schwarzenberg (SZ) – ministr zahraničních věcí, Ing. Martin Říman (ODS) – ministr obchodu a průmyslu, Ing. arch. Daniela Filipiová (ODS) – ministryně zdravotnictví, JUDr. Jiří Pospíšil (ODS) – ministr spravedlnosti, Ing. Miroslav Kalousek (KDU-ČSL) – ministr financí, Mgr. Ondřej Liška (SZ) – ministr školství, mládeže a tělovýchovy, Ing. Petr Bendl (ODS) – ministr dopravy, Mgr. Petr Gandalovič (ODS) – ministr zemědělství, Mgr. Václav Jehlička (KDU-ČSL) – ministr kultury, JUDr. Cyril Svoboda (KDU-ČSL) – ministr pro místní rozvoj, JUDr. Pavel Svoboda (KDU-ČSL) – ministr vlády a předseda Legislativní rady vlády a Michael Kocáb (nestraní) – ministr pro menšiny a lidská práva.

Objektivně lze mít za to, že zmiňovaná porážka v senátních a krajských volbách nebyla způsobena jen neoblíbeností vlády, ale také a to především, populistickými sliby opozice, tedy ČSSD, mezi kterými kraloval de facto protizákonný slib o zrušení regulačních poplatků ve zdravotnictví. Protizákonný proto, že se levicové opozici

nepodařilo do konce roku 2009 prosadit v parlamentu úplné zrušení těchto poplatků. Během roku ČSSD tuto situaci řešila tak, že zdravotnické poplatky hradila pacientům z rozpočtů krajských úřadů. To však platilo pouze pro zdravotnická zařízení, zřizovaná jednotlivými kraji, nikoliv však pro soukromá zdravotnická zařízení, která se logicky bouřila. Hlavně to byly soukromé lékárny, upozorňující na fakt nerovnosti hospodářské soutěže, který u soudů, pokud se tam soukromé lékárny obrátily, končí zpravidla jejich vítězstvím. Řada krajských nemocnic byla za fakt nevybírání zákonem stanovených zdravotních poplatků pokutována i některými zdravotními pojišťovnami. Vyřešení této komplikované situace je možné očekávat až po parlamentních volbách v roce 2010. Do vysoké míry oprávněná neoblíbenost vlády Mirka Topolánka mezi veřejností, pramenila z mnohdy arogantního a netaktického jednání premiéra

samotného i dalších členů vlády. Ukázkou netaktičnosti bylo právě zavedení regulačních poplatků ve zdravotnictví, které, i když věcně naprosto správné, byly do praxe uvedeny bez odpovídající vysvětlovací kampaně. Svým příkladem soukromého, ale i veřejného života nijak nezářil ani sám premiér vlády a předseda ODS Mirek Topolánek. Odchod od manželky k nové partnerce, Lucii Talmanové, která je nadto místopředsedkyní poslanecké sněmovny, narození nemanželského syna, protože Mirek Topolánek není se svojí první ženou rozvedený, styky s jeho osobním přítelem a ztělesněním opakovaně kritizovaného až odpudivého lobismu, tedy cíleného ovlivňování poslanců zákonodárné i

výkonné moci, Markem Dalíkem, to byla premiérova výrazná negativa. Další zápornou a veřejností citlivě vnímanou roli sehrál v předchozím kabinetu Mirka Topolánka, místopředseda vlády za KDU-ČSL a ministr pro místní rozvoj, Jiří Čunek (foto). Jeho několik

veřejných skandálů, představující údajné brání úplatků, podivné pobírání sociální podpory, přestože nakonec neprokázaných nebo soudem zastavených, avšak mohutně rozmazávaných tiskem, televizí, rozhlasem atd., vládě výrazně ublížilo a premiérova nerozhodnost ve věci Čunkova odvolání z funkce celou situaci jen umocnila. Bez negativní odezvy veřejnosti nezůstaly ani více jak stamilionové nákupy nemovitostí ministra dopravy Aleše Řebíčka v Itálii a jeho rádoby odpoutání se od konkrétní soukromé firmy, kde před ministrováním zastával vysokou funkci. Nebylo proto až tak s podivem, že se za jeho působení ve vládě dostala tato firma k velmi zajímavým státním zakázkám.

2. KAPITOLA – PÁD VLÁDY

Nicméně po obměně několika členů, pokračovala vláda v poměrně úspěšném vládnutí, podporovaném a na mezinárodní úrovni uznávaném a více úspěchy než negativy lemovaném předsednictví Evropské unie. Již v minulosti však byla tato vláda vystavena několika zákonným pokusům opozice o její svržení formou vyslovení nedůvěry. Bylo zřejmé, že s úspěchy a publicitou, spojenou s evropským předsednictvím, bude narůstat snaha opozice, v čele s předsedou ČSSD Jiřím Paroubkem a bohužel i prezidenta republiky Václava Klause, něco s tím, ve smyslu zkomplikování života vládě nebo jejím

svržením, udělat. U prezidenta republiky nadto existovaly dvě silné motivace. snaha opozice, v čele s předsedou ČSSD Jiřím Paroubkem a bohužel i prezidenta republiky Václava Klause, něco s tím, ve smyslu zkomplikování života vládě nebo jejím svržením, udělat. U prezidenta republiky nadto existovaly dvě silné motivace. Nijak neskryvaná nevraživost vůči Evropské unii a letitý osobní antagonismus vůči Mirkovi Topolánkovi, byť to byl on, kdo stál v čele ODS, tedy strany, která spolu s nim udělala vše proto, že Václavu Klausovi byl ve dvou prezidentských volebních obdobích zajištěn desetiletý pobyt na pražském Hradě. A tak se významnou událostí nejen republikového, ale vzhledem k našemu evropskému předsednictví i událostí mezinárodního významu, stalo zasedání poslanecké sněmovny v úterý 24. března. Česká vláda zde totiž nepřezila hlasování o nedůvěře. Levicová opozice při svém opakovaném pokusu vládu svrhnout, potřebovala na

svoji stranu získat sto jedna poslaneckých hlasů. A tak, když spolu s ČSSD a Komunistickou stranou Čech a Moravy (KSČM), zvedli ruku proti kabinetu Mirka Topolánka i odpadlíci z koaličních stran, Vlastimil Tlustý a Jan Schwippel z ODS a Olga Zubová a Věra Jakubková ze SZ, dalo se dohromady přesně nezbytných a potřebných 101 poslanců a poslankyň pro vyslovení nedůvěry vládě. Poslanecký klub ODS zanedlouho po tomto hlasování logicky vyloučil Vlastimila Tlustého ze svého středu, když stejný poslanecký klub předtím z vlastní vůle opustil i Jan Schwippel. Premiér Topolánek vzápětí po verdiktu Sněmovny poděkoval těm, kteří s opozicí ruku nezvedli a prohlásil, že dále se bude řídit podle Ústavy ČR. Prezident republiky Václav Klaus byl s hlasováním Sněmovny seznámen a oznámil, že další vývoj se bude ubírat standardní ústavní cestou. Následně, ve čtvrtek 26. března, převzal v odpoledních hodinách na pražském Hradě prezident Klaus z rukou premiéra Topolánka demisi vlády (foto), který tím dal prezidentovi formálně na vědomí, že jeho vláda nemá ve sněmovně důvěru. Po krátkém jednání obou politiků za zavřenými dveřmi prezident oznámil, že Mirka Topolánka a jeho vládu pověřil výkonem jejich funkcí do doby jmenování nové vlády. Oba státníci, jak premiér Mirek Topolánek, tak prezident Václav

Klaus se po pádu vlády pustili velmi tvrdě do vzájemné kritiky. Topolánek obvinil v rozhovoru pro MF DNES ze soboty 28. března Klause, že se jej už léta snaží odstranit z funkcí. Prezident zase tvrdil, že některé výroky premiéra jsou naprosté a záměrně šířené lži. Za zaznamenání stojí, jak ve zmíněném rozhovoru Mirek Topolánek odpověděl na některé otázky:

Legenda říká, že Jidáš měl zradit za třicet stříbrných šekelů. Stříbrné nemáme, ale zeptám se obrazně: Mohly za rozhodnutím nepodpořit vládu cinkat i nějaké stříbrné? Víte, v tomto případě to byly více politické dohody a stanovena byla jen politická cena než nějaké stříbrňáky. Těch 30 stříbrných se blíží spíše 30 korunám za poplatky, za které se nechaly nakoupit voliči v krajských volbách. Bral bych k tomu tento příměr. U poslankyň Zubové a Jakoubkové to byla zase snaha etablovat novou stranu a získat pro ni nějaké výhody a možnosti zviditelnění. O Vlastimilovi Thustém nemám žádné iluze, jestli tam cinká či necinká, vždycky cinkalo. U Schwippela je to souběh mnoha věcí. Nepodezřívám ho z ničeho, připadá mi jako dost nešťastná postava příběhu.

Ovšem politici také dělají někdy málo omluvitelné věci. Proto teď zjišťuji, co je za pádem vlády a věci s tím související. Ve středu večer jste v televizi tvrdil, že za vaším odvoláním stojí i prezident Václav Klaus. Co konkrétně udělal? Striktně odděluji dvě polohy diskuse o Václavu Klausovi. Jedna – prezident republiky jako instituce a úřad, které ctím a míním je respektovat. Druhá – samotná osoba Václava Klause. Šest a půl roku, a uznávám, že to muselo být někdy pro všechny až směšné, jsem po každém jeho útoku a po každém jeho velmi diskutabilním kroku vždy říkal, že naše vztahy jsou v pořádku, že je to bezvadné a že ho respektuji. Až v těchto dnech jsem poprvé řekl a přiznal, že to pravda není. Mým zvolením do čela ODS v prosinci 2002 začala spíše jeho práce na mém odstranění. Vždy si na to Václav Klaus někoho našel, kdo to prováděl.

Moc jste mě tímto nepřesvědčil. Jestliže vystoupí ikona české pravice, člověk, ke kterému jsem kdysi vhlížel jako ke svému guru a jehož myšlenky jsem dlouhodobě prosazoval a prosazuji, na sjezdu sociální demokracie se zcela jasným poselstvím, dostane se mu několikrát frenetického potlesku a nechá se vyfotit s Kočkou...

...moment, záběry v televizi ukázaly, že Václav Kočka starší, který je velmi kontroverzní podnikatel blízký Jiřímu Paroubkovi, se spíše k němu přihrnul, než že by ho Klaus šel pozdravit.

Řekl bych, že Václav Klaus zapomíná na stranu, kterou zakládal a která mu zabezpečila deset let prezidentské funkce. Komunikuje s těmi, kteří nenávidí slovo kapitalismus. To jsou pro mě dostatečné symptomy, i kdybych o těch schůzkách nevěděl.

3. KAPITOLA – NOVÁ VLÁDA

V úterý 31. března se v Kramářově vile sešli vedoucí představitelé politických stran zastoupených v parlamentu, Mirek Topolánek (ODS), Jiří Čunek (KDU-ČSL), Martin

Bursík (SZ) a Jiří Paroubek (ČSSD), k řešení vzniklé politické situace.

Poznámka: Jiří Čunek v té době již nebyl členem vlády, byl však nadále předsedou politické strany KDU-ČSL.

Koalice nakonec přistoupila na návrhy ČSSD, že vznikne úřednická vláda, která bude sestavena co nejdříve a

kteřá také dokončí naše předsednictví EU. Polovinu členů do ní nominuje koalice, tedy ODS, KDU-ČSL a Strana zelených a polovinu ČSSD. Předčasné volby by pak měly

proběhnout zhruba v polovině října. V neděli 4. dubna Mirek Topolánek oznámil, že prezidentu republiky navrhne, aby se, se souhlasem ostatních politických parlamentních stran s výjimkou KSČM, novým premiérem, který povede zemi do předčasných voleb, stal Jan Fischer (foto), šéf Českého statistického úřadu (ČSÚ). Prezident Václav Klaus tento návrh přijal a Jana Fischera jmenoval novým premiérem překlenovací vlády odborníků ve čtvrtek 9. dubna.

Jan Fischer. Narozen 2. ledna 1951 v Praze. Vzdělání: vystudoval národohospodářskou fakultu Vysoké školy ekonomické v Praze obor statistika a ekonometrie v roce 1974. V roce 1985 uzavřel na VŠE postgraduální studium a získal titul kandidáta věd v oboru ekonomická statistika. Současná funkce: Od dubna 2003 je předsedou Českého statistického úřadu (ČSÚ). Předchozí zaměstnání a funkce: Do ČSÚ nastoupil již po vysoké škole; v roce 1990 se stal místopředsedou tohoto tehdy ještě federálního úřadu (ve funkci zůstal i po vzniku ČSÚ). Od počátku 90. let vedl týmy zpracovávající výsledky parlamentních a komunálních voleb. Od září 2000 pracoval jako ředitel oddělení produkce společnosti Taylor Nelson Sofres Factum a od března roku 2002 až do jmenování předsedou ČSÚ byl vedoucím výzkumných pracovišť fakulty informatiky a statistiky VŠE. Členství v politických stranách: Nyní bez politické příslušnosti. V letech 1980 až 1989 byl členem KSČ. Rodina: podruhé ženatý otec tří dětí.

V pátek 8. května odpoledne jmenoval prezident Václav Klaus úřednickou vládu Jana Fischera. Tento kabinet nahradil koaliční vládu Mirka Topolánka a zemi povede necelý půlrok do předčasných voleb. Členy nového kabinetu nominovali ODS, ČSSD a Strana zelených. KDU-ČSL možnost nominovat do vlády své zástupce, nakonec odmítla. Novou vládu ještě čekalo hlasování o důvěře, ke kterému musí přistoupit do 30 dnů.

Složení kabinetu:
předseda vlády – Jan Fischer, vicepremier a ministr zahraničí – Jan Kohout, vicepremier a ministr obrany – Martin Barták, ministr financí – Eduard Janota, ministr pro evropské záležitosti – Štefan Füle, ministr vnitra

– Martin Pecina, ministryně spravedlnosti – Daniela Kovářová, ministryně zdravotnictví – Dana Jurásková, ministryně školství – Miroslava Kopicová, ministr pro lidská práva – Michael Kocáb, ministr životního prostředí – Ladislav Miko, ministr dopravy – Gustáv Slamečka, ministr práce a sociálních věcí – Petr Šimerka, ministr průmyslu a obchodu – Vladimír Tošovský, ministr pro místní rozvoj – Rostislav Vondruška, ministr zemědělství – Jakub Šebesta a ministr kultury – Václav Reidlbauch.

Napětí až nevraživost mezi prezidentem Václavem Klausem a odcházející vládou se výrazně odrazilo ve skutečnosti, že odcházejícím ministrům nejen nepoděkoval za vykonanou práci, ale ani se s nimi formálně nerozloučil. Teprve druhý den, 9. května, rozeslal bývalým ministrům alespoň děkovné dopisy. Obdobně trapně zapůsobilo prezidentovo rozhodnutí, nejmenovat 8. května do generálských hodností vojáky, navržené k tomuto povýšení kabinetem Mirka Topolánka. Nevalný úsudek o chování prezidenta si nejen v naší republice, ale i ve světě, udělalo jistě mnoho lidí.

4. KAPITOLA – PŘEDČASNÉ VOLBY

Aby bylo umožněno konání předčasných voleb, odhlasovala poslanecká sněmovna ve středu 13. května ústavní zákon č. 195/2009 Sb., kterým stanovila konec svého funkčního období. Mandát tak složí v říjnu spolu s předčasnými volbami, které by měly proběhnout nejpozději 9. a 10. října. Pro tento ústavní zákon hlasovalo 172 ze 189 přítomných poslanců, přičemž pro schválení bylo třeba získat ústavní většinu, tedy nejméně 120 poslaneckých hlasů. Schválený zákon mohl dále ovlivnit už jen Senát, protože prezident republiky ústavní zákony vetovat nemůže. Horní komora parlamentu však tento zákon schválila bez jakýchkoliv problémů 28. května a prezident republiky jej podepsal 15. června. V neděli 7. června, není to omyl, poslanci skutečně zasedli a jednali v neděli, získala úřednická vláda premiéra Jana Fischera důvěru poslanecké sněmovny. Přestože vyslovení důvěry se dalo očekávat, předcházela mu čtyřhodinová rozprava. Nakonec se pro vyslovení důvěry vyslovilo 156 ze 194 přítomných poslanců. 1. července, na základě předchozích kroků poslanců i senátorů, vyhlásil prezident republiky Václav Klaus rozhodnutím č. 207/2009 Sb., volby do poslanecké sněmovny a stanovil termín jejich konání na dny 9. a 10. října letošního roku.

5. KAPITOLA – V HLAVNÍ ROLI ÚSTAVNÍ SOUD

Po relativně klidných parlamentních prázdninách, čeřených tu a tam nepříjemnými zprávami o možnosti podání různých ústavních stížností, tak skutečně ve středu 26. srpna učinil poslanec Miloš Melčák. Ten podal ústavní stížnost nejen proti zákonu č. 195/2009 Sb., o zkrácení volebního období poslanecké sněmovny, ale i proti rozhodnutí prezidenta o vyhlášení předčasných voleb. V úterý 1. září rozhodl Ústavní soud ČR o odložení výkonu rozhodnutí prezidenta Václava Klause č. 207/2009 Sb., kterým byly volby do poslanecké sněmovny vyhlášeny na termín 9. a 10. října. Předčasné volby, které si ústavním zákonem

odhlasovala sama poslanecká sněmovna, se tak odložily na neurčito. Ústavní soud současně nařídil ministerstvu vnitra zastavit přípravy na konání voleb v termínu 9. a 10. října. Reakce politiků na tento krok Ústavního soudu byly vesměs kritické a negativní. Autorovi těchto řádků vadilo, že v této věci již dříve nepřevzal iniciativu sám Ústavní soud, který je přeci k dohledu nad dodržováním ústavy zřízen, což ostatně vyplývá i z jeho názvu. Nemuselo se tak čekat na podání ne zrovna oblíbeného poslance Melčáka a jeho právního zástupce, někdejšího politika zaniklé politické strany Občanská demokratická aliance (ODA), Jana Kalvody. Ten si tak jistě udělal skvělou reklamu pro svoji advokátní praxi. Ve čtvrtek 10. září odpoledne pak ústavní soud rozhodl, že vyhověl stížnosti

poslance Miloše Melčáka na ústavní zákon o jednorázovém zkrácení volebního období Sněmovny, což znamenalo, že se předčasné volby ve dnech 9. a 10. října konat nebudou. „Ústavní zákon č. 195/2009 Sb. o zkrácení volebního období se zrušuje dnem 10. září 2009,“ vyhlásil předseda Ústavního

soudu Pavel Rychetský. Zároveň konstatoval, že rozhodnutí prezidenta republiky, který vyhlásil termín předčasných voleb na 9. a 10. října 2009 okamžitě pozbývá platnosti. Pro zrušení zákona hlasovalo 13 z 15 soudců pléna, soudci Vladimír Kůrka a Jan Musil byli proti. Poslanci měli podle ústavního soudu možnost postupovat podle ústavy, aniž by tím volby neúnosně oddálili. Např. vláda mohla spojit s nějakým návrhem zákona otázku o vyslovení důvěry. Poslanecká sněmovna by pak vědomě o návrhu do tří měsíců nerozhodla, čímž by dosáhla svého rozpuštění. To by však, podle názoru kronikáře, bylo ústavně určitě čisté řešení, obecně by to však muselo působit jako nedůstojné divadlo.

6. KAPITOLA – V HLAVNÍ ROLI ČSSD

Řešení vzniklé situace, kterou všichni zainteresovaní byt' se skřípěním zubů museli přijmout, protože proti rozhodnutí ústavního soudu není opravného prostředku, tak zůstalo na Parlamentu ČR. Východisko našli poslanci a senátoři tak, že v pátek 11. září

schválili třípětinovou většinou nový ústavní zákon o rozpuštění poslanecké sněmovny, kterým bylo stanoveno, že prezident rozpustí dolní komoru parlamentu, pokud se na tom usnesou více než tři pětiny poslanců. Předčasné volby by se tak mohly konat ve dnech 6. a 7. listopadu. V rekordním čase jednoho dne byl tento zákon projednán a

schválen v obou komorách Parlamentu ČR. Druhý den, 12. září, jej podepsal i prezident Václav Klaus. Avšak – bezprostředně po hlasování ve sněmovně, vystoupil poslanec Miloš Melčák, který podal ústavní stížnost proti předchozímu jednorázovému ústavnímu zákonu, který byl krátce předtím zrušen. Pozastavil se nad tím, že poslanci nevzali v úvahu stanovisko Ústavního soudu ohledně retroaktivity, tedy zpětné platnosti zákonů a nepřímou naznačil, že i proti této schválené

změně Ústavy by mohl podat stížnost. Předseda ODS Mirek Topolánek odmítl, že by novela kvůli retroaktivitě mohla být napadena. V podobném duchu vystoupil i předseda ČSSD Jiří Paroubek. „Otevřela se cesta k vypsání předčasných voleb,“ řekl a vyjádřil své

potěšení nad tím, že se ve Sněmovně „ctí politické dohody.“ To ovšem platilo jen do úterý 15. září, kdy Jiří Paroubek (foto) po jednání poslaneckého klubu ČSSD na tiskové konferenci oznámil, že sociální demokraté

nepodpoří hlasování o rozpuštění sněmovny. Strana viděla tento krok jako příliš rizikový a proto bude usilovat o volby v řádném termínu, protože ČSSD zastavila i předvolební kampaň.

Bod jednání o rozpuštění Sněmovny na základě v minulých dnech narychlo přijatého ústavního zákona nechtělo 71 poslanců ČSSD ani zařadit na program parlamentní schůze. Důvodem k obratu ve vývoji směřujícím k předčasným

volbám byl údajně fakt, že ústavní zákon, který minulý týden bleskově prošel parlamentem i rukama prezidenta, by mohl Ústavní soud opět zrušit. ČSSD tak prý nechtěla připustit další devalvací demokratických voleb. Těžko tento krok hodnotit. Politický veletuč to však byl nevídaný! ODS obvinila ČSSD z nedodržování dohod a nadřazováním vlastních

stranických zájmů nad potřeby země. Odsunutí voleb povede podle ODS k prohloubení nestability. "Žhář nemůže být hasičem," řekl na adresu předsedy ČSSD Mirek Topolánek a v další reakci na sociálnědemokratický veletuč, složil ve stejný den i svůj poslanecký mandát. K tomuto kroku se prý rozhodl již dříve, neboť obstrukce ze strany ČSSD očekával.

7. KAPITOLA – V HLAVNÍ ROLI VLÁDA JANA FISCHERA

Přes nejrůznější kritické a jistě oprávněné reakce většiny politického spektra i veřejnosti na rozhodnutí ČSSD vůbec nejednat o předčasných volbách, musel jít život a to i ten politický dále. Otázka, zda by poslanec Miloš Melčák podal nebo nepodal ústavní stížnost a zda by se s ní Ústavní soud chtěl vůbec zabývat a kdyby ano, jaké by bylo jeho rozhodnutí, zůstane již nezodpovězenou otázkou.

Na pořad dne a na jeho prvé místo se tak v druhé polovině září dostala nutnost projednat a ke schválení připravit státní rozpočet na rok 2010. Politické strany a poslanci se tak museli dát urychleně do práce. Po nejrůznějších dohadech však v pátek 25. září schválila poslanecká sněmovna tzv. Janotův úsporný balíček, usilující o snížení rekordního schodku státního rozpočtu na příští rok z 230 na 162,8 miliard. Pro přijetí hlasovalo 163 zákonodárců, proti jich bylo 26. Premiér Jan Fischer vzápětí poslancům poděkoval. Co se díky balíčku například změní: zvýší se DPH z 9 na 10, respektive z 19 na 20 procent, dojde ke zvýšení spotřební daně u cigaret, alkoholu, piva a benzínu, strop pro odvody sociálního pojištění se posune na šestinásobek hrubé mzdy, zruší se dopady zákona o šrotovním. Premiér po hlasování také řekl, že bere schválení protikrizových opatření jako vyjádření podpory Sněmovny vládě. Jeho kabinet předloží na základě úsporného balíčku návrh státního rozpočtu na příští rok a připraví program vlády až do řádných voleb na jaře příštího roku. Senát podle očekávání schválil 5. října vládní soubor opatření, která mají snížit schodek státního rozpočtu na rok 2010, schválený již 25. září poslaneckou sněmovnou a prezident republiky jej podepsal 9. října.

Úřednická vláda Jana Fischera sklídila v různých průzkumech veřejného mínění u občanů naší republiky nesporný úspěch. Zpravidla to byly více než tři čtvrtiny respondentů, kteří vyjádřili spokojenost s vládnutím současného kabinetu a téměř čtyřem pětinať by nevadilo, kdyby premier Fischer a jeho vláda zůstali u kormidla až do termínu řádných voleb v červnu příštího roku.

V pátek 9. října se na schůzce zástupců parlamentních stran s výjimkou komunistů rozhodovalo o budoucím poslání vlády Jana Fischera. Po schůzce premier řekl, že kabinet připraví seznam legislativních opatření, která bude chtít do voleb prosadit a že program vlády bude střízlivý a realistický. Fischer uvedl, že v otázkách vládních priorit panuje shoda a vláda s nimi proto na příští schůzi Sněmovny předstoupí před poslance, avšak nebude však žádat o důvěru. Lídři nejsilnějších stran, Mirek Topolánek a Jiří Paroubek, se shodli, že jednání probíhala věcně a zdůraznili, že úřednický kabinet nemá v současnosti alternativu.

Na schůzi Poslanecké sněmovny, která se konala ve středu 21. října, seznámil premier Fischer poslance s hlavními principy dalšího fungování úřednické vlády, která by měla zemi vést do termínu řádných voleb v květnu příštího roku. Sněmovna tak zahájila jednání o budoucím působení úřednického kabinetu, ale o důvěře zákonodárci hlasovat nebudou. Lídři politických stran se již shodli, že nemají pro situaci náhradní řešení. V rámci jednoho z jedenácti stěžejních programových bodů Fischerovy vlády

premiér prohlásil, že nemůže odkládat rozhodnutí o privatizaci ČSA a o zakázce na likvidaci ekologických škod, kde je ve hře cca sto miliard korun. Ministerský předseda slíbil, že si jeho kabinet nechá v těchto ohledech zpracovat nové analýzy a zdůraznil, že vláda nehodlá prodávat ČSA za každou cenu. Aerolinie mají jen jediného zájemce o koupi, konsorcium Unimex – Travel Service, které nabídlo jednu miliardu korun, což je podle odborníků silně pod cenou. Premier ve svém vystoupení také vyzdvihl, že se jeho vládě podařilo důstojně dokončit předsednictví v Radě Evropské unie a připravit rozpočet pro rok 2010 včetně změn mandatorních výdajů ve vládním úsporném balíčku, který nakonec Sněmovna podpořila.

Hlavní programové priority pokračující vlády Jana Fischera

Kontinuita:

Vláda neprojde personálními změnami. Pokud by bylo v budoucnu potřeba kabinet obměnit, nové ministry premiér vybere podle kritérií odbornosti, jako nestraničké úředníky. Cílem vlády má být kvalitní nestranná a maximálně politicky neutrální správa země.

Komunikace:

Vláda bude podle Fischera spolupracovat a komunikovat s parlamentem, politickými stranami, samosprávou i s veřejností. Premiér slíbil nadstandardní komunikaci ministrů s poslanci ve sněmovních výborech. Vláda chce také pokračovat v dialogu v rámci tripartity, s kraji a obcemi i s rozhodujícími nevládními organizacemi.

Proevropská vláda:

Premiér považuje za klíčové dokončit ratifikaci Lisabonské smlouvy tak, aby začala platit do konce letošního roku. Vláda rozhodne o eurokomisaři, nejlépe na základě domluvy politických stran. Jestli k ní nedojde, vezme na sebe premiér odpovědnost a navrhne vládě eurokomisaře sám.

Rozpočet:

Vláda Jana Fischera zřejmě nepředloží parlamentu další úsporné balíčky, pokud nedojde k nepředvídanému propadu ekonomiky. Expertní práce na přípravě změn daní a mandatorních výdajů ale pokračují. Cílem jsou podklady pro politická rozhodnutí příští vlády k rozpočtu na rok 2011.

Racionální a efektivní chod státní a veřejné služby:

Vláda chce pokračovat v odstraňování byrokratických překážek v podnikání. Premiér bude nabádat ministry k úsporám v řízení resortů. Za významné považuje Fischer také pokračování v elektronizaci státní správy.

Revize legislativního plánu vlády:

Kabinet parlamentu navrhne jen ty zákony, které mají reálnou šanci na úspěch. Návrh legislativního plánu vlády projedná premiér se zástupci klubů a vyřadí z něj sporné body.

Boj s důsledky ekonomické krize:

Vláda připraví "exit strategii" jako zásadní dokument k vyvedení země z krize. Politika vlády bude podle premiéra vyvažovat mezi sociální ohleduplností a solidaritou na jedné straně a realističností a podporou podnikatelského sektoru na straně druhé. Premiér slíbil, že vláda nepodlehne jednostranně některé z politicko-ekonomických doktrín.

Privatizace a státní zakázky:

Vláda nebude zahajovat nové privatizace ani vyhlašovat nové velké státní zakázky. Vláda nicméně nechce odkládat například rozhodnutí v případě privatizace ČSA ani takzvané ekologické superzakázky. Naopak premiér nechce, aby kabinet pokračoval s přípravou privatizace ruzyňského letiště.

Evropské fondy:

Premiér si uvědomuje dluh vlády v této oblasti, ale i pochybení předešlých kabinetů. Chce hledat systematické řešení, nenechávat agendu fondů pouze na ministerstvu pro místní rozvoj, ale udělat z ní průřezovou prioritu s posílením osobní zodpovědnosti premiéra.

Energetika:

Odborná debata k energetické koncepci státu podle premiéra již existuje, nyní by o dokumentu měla diskutovat také veřejnost. Klíčová rozhodnutí do budoucna by měla učinit až politická vláda. Rozhodnout by měla o podpoře výstavby nové jaderné elektrárny nebo o domácích uhelných zdrojích.

Boj s korupcí:

Premiér chce zprůhlednit rozhodování vlády tak, aby nepodléhala tlakům ekonomických a zájmových skupin. Vláda připraví "protikorupční balíček" obsahující mix legislativních a exekutivních opatření vedoucích ke snížení korupčního potenciálu ve státní správě, politice a byznysu.

Boj proti extremismu:

Vláda chce pokračovat zejména v potírání aktivní neonacisticky a rasisticky orientovaných organizací.

Reforma školství, vědy a výzkumu:

Premiér nevyloučil personální obměnu vládní rady pro výzkum, vědu a inovace ani obnovu systému hodnocení vědeckých projektů. Podporování by měli být ti vědci, kteří mají výsledky, obtoží v konkurenci a jejichž práce má multiplikační efekty pro ekonomiku.

Vzhledem k některým personálním přesunům na úrovni vlády, jmenoval v pondělí

30. listopadu prezident Václav Klaus tři nové ministry. Jsou jimi Juraj Chmiel, Jan Dusík a Pavel Zářecký. Prvně jmenovaný Juraj Chmiel, nominovaný ODS, vystřídá ve funkci ministra pro Evropské záležitosti Štefana Füleho, který odešel jako eurokomisař do Bruselu. Juraj Chmiel

nastoupil do vlády z postu Velvyslance České republiky v Austrálii a současně s tím zrušil

i své členství v ODS, protože bude zasedat v úřednické vládě nestraníků. Jan Dusík, nominovaný Stranou zelených, se stal novým ministrem životního prostředí za Ladislava Mika, který se vrátil na své původní působiště, tj. k práci v Evropské komisi. JUDr. Pavel Zářecký, nominovaný Českou stranou sociálně demokratickou, se stal ministrem – předsedou Legislativní rady vlády.

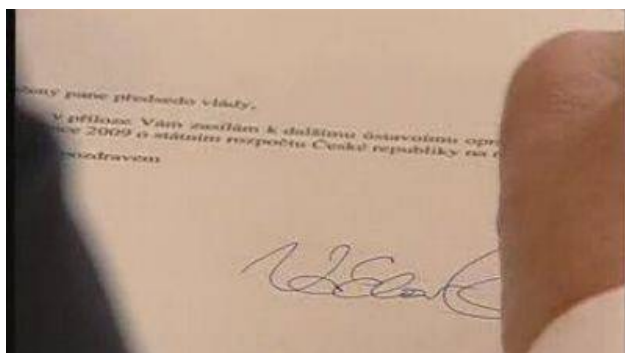
Začátkem prosince začal v Poslanecké sněmovně při druhém čtení státního rozpočtu na rok 2010, tvrdý a nesmlouvavý boj. Ještě před zahájením projednávání rozpočtu, připomněl premiér Jan Fischer poslancům, že vláda přišla s určitou strategií a případné změny v rozpočtu tuto strategii nabourávají. K vládou předloženému návrhu však měli určité výhrady především levicoví zákonodárci, kteří předložili několik pozměňovacích návrhů. Sociálním demokratům ani komunistům se nelíbí zejména snížení objemu financí na sociální služby a přidat by chtěli i zemědělcům. Ministr financí Eduard Janota byl proti změnám s jasným odůvodněním – nejsou na ně totiž peníze. Ve svém závěrečném vystoupení upozornil ministr financí zákonodárce, že přesuny v rozpočtu v

objemu vyšším než deset miliard korun jsou pouze "vytloukáním klínu klínem". Další středu, 9. prosince v půl deváté večer, schválila Poslanecká sněmovna PČR státní rozpočet na rok 2010. Přes nesouhlas vlády byly do rozpočtu po návrzích levice

přidány miliardy na sociální služby, platy úředníků a na platby zemědělcům. ČSSD a KSČM pozměňovacími návrhy podle premiéra Jana Fischera rozbořily úsporný balíček ministra financí Eduarda Janoty, který měl snížit schodek z 230 na 163 miliard. Rozpočet byl schválen poté, co se poslanci ODS neúčastnili hlasování, aby se stát vyhnul hrozícímu rozpočtovému provizoriu. Rozpočet nakonec podpořilo 81 poslanců sociální demokracie, k nimž se přidalo pět členů KDU-ČSL, čtyři ze Strany zelených a čtyři nezařazení. Poslanci ODS vytáhli karty z hlasovacího zařízení, což mělo stejný význam, jako kdyby odešli ze sálu. Snížili tím potřebný počet hlasů pro prosazení rozpočtu na 58. Poslanci hlásící se k TOP 09 hlasovali proti. Výsledkem pozměňovacích návrhů k rozpočtu z dílny levice je dodatečných více než 12 miliard korun. Poměr deficitu veřejných rozpočtů k

hrubému domácímu produktu se tak dostane na úroveň 5,7 procenta. Podle ODS je výsledek střeďečního hlasování vítězstvím populismu a předvolební kampaně ČSSD. Dlouhodobým důsledkem pak bude ohrožení českých veřejných financí, za což zaplatí celá země. Naopak ČSSD přivítala, že ODS umožnila odsouhlasení státního rozpočtu tím, že se zdržela hlasování. Jednání o rozpočtu naplněné slovními souboji se protáhlo s přestávkami na porady jednotlivých klubů na celý den. "Pokud rozpočet schválen nebude, to bude problém pro někoho jiného, to nebude zcela určitě problém pro mě, protože já zcela určitě na přepracování rozpočtu pro rok 2010, který bude sněmovnou odmítnut, spolupracovat nehodlám," varoval poslance ještě před hlasováním ministr financí Eduard Janota. Ten žádný z pozměňovacích návrhů nedoporučil. Souhlasil pouze s navýšením financí pro sociální služby, ovšem nikoliv změnou rozpočtu, ale opatřením vlády v lednu příštího roku, s nímž poslance před hlasováním o příslušném pozměňovacím návrhu seznámil. Poslanci jej však přehlasovali a návrh poslance Škromacha z ČSSD přijali. V pondělí 14. prosince řekl po jednání vlády premiér Jan Fischer, že jeho kabinet udělá vše pro to, aby schodek rozpočtu pro rok 2010 zůstal na 5,3 procenta HDP, jak původně plánoval. A to i přesto, že Sněmovna schodek mimořádnými výdaji při projednávání

navýšila. Fischer zdůraznil, že jeho kabinet nemůže nahrazovat neschopnost či neochotu stran se vzájemně dohodnout. Následujícího dne bylo po jednání premiéra s předsedou ODS Topolánkem konstatováno, že vláda může nadále počítat s podporou

této strany, pokud bude kabinet bojovat se schodkem veřejných financí. Oba politikové také projeví obavy o budoucnost rozpočtu. Ten je sice schválený, ale v rámci úsporného balíčku je třeba prosadit ještě další legislativní změny. Topolánek by navíc podpořil i výměnu ministrů, kteří by nechtěli bojovat s deficitem. Přes tyto a další nejrůznější diskuze a spory o vhodnosti či škodlivosti schváleného státního rozpočtu, které se rozvinuly napříč celým politickým spektrem republiky, přes oznamované a posléze vzaté abdikace z vládních postů, se situace s blížícími Vánocemi poněkud uklidnila. Závěrečnou tečku za projednáváním státního rozpočtu České republiky na rok 2010 udělal v neděli 27. prosince prezident republiky Václav Klaus, který tento zákon podepsal v přímém přenosu TV Prima, kde byl hostem pořadu Partie.